

Είμαστε ... «έξυπνοι» ή το νομίζουμε; (Ηλιάδης Σάββας, Δάσκαλος)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Φεβρουαρίου 1, 2016

«Να είσαι έξυπνος! Να προσέχεις! Να μην κοιμάσαι! Να έχεις τα μάτια σου ανοιχτά! Τα μάτια δεκατέσσερα!», είναι μερικές από τις συμβουλές, που συνηθίζουν να δίνουν οι γονείς και οι μεγάλοι, θέλοντας να φυλάξουν τα παιδιά από τους πιθανούς κινδύνους, που μπορεί να διατρέχουν. Και είναι πολύ περιεκτικές και εύστοχες οι παραινήσεις αυτές. Αλήθεια, τι σημαίνει η λέξη «έξυπνος»; Ποια είναι η έννοια που της προσδίδουμε στην καθημερινότητα;

Έξυπνος, θα απαντούσε κάποιος, είναι αυτός που εύκολα καταφέρνει να λύνει τα προβλήματα στη ζωή του, υπερβαίνοντας τα εμπόδια και βρίσκοντας πάντα την κατάλληλη λύση. Ή ακόμη, συγκρινόμενος με τους άλλους, έχει τη δυνατότητα να τους ξεπερνάει στην ευστροφία του μυαλού, να αντιλαμβάνεται και να προσλαμβάνει γρηγορότερα και καλύτερα την οποιαδήποτε πληροφορία και γνώση και να δίνει καλύτερες λύσεις απ' αυτούς, στα καθημερινά θέματα που έχει να αντιμετωπίσει και να προλαβαίνει το κακό. Έξυπνος θεωρείται και ο καταφερτζής, ο καπάτσος, ο μηχανορράφος. Ανάλογα δε με το περιεχόμενο που θέλει να προσδώσει ο καθένας, ακόμη και ο πονηρός, ο δόλιος άνθρωπος, που κατεργάζεται το κακό. Πραγματικά, παρόλο που έχει μεγάλο εύρος, εκεί περίπου κυμαίνεται σήμερα η έννοια της λέξης «έξυπνος».

Στην Καινή Διαθήκη τη λέξη «έξυπνος» τη συναντάμε μόνο μία φορά και σημαίνει κατά την αρχαία: αυτός που δεν κοιμάται, ο ξυπνητός. Στις Πράξεις των Αποστόλων (16, 27), γράφει ο απόστολος Λουκάς: «*έξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς*» και σημαίνει: «όταν ξύπνησε ο δεσμοφύλακας και είδε ανοιχτές τις πόρτες της φυλακής». Δηλαδή κοιμόταν και ξύπνησε.

Πόσο εξαρτάται το παιχνίδι της ζωής από τον καθένα μας; Μέχρι πού θα ενεργήσει η εξυπνάδα και πού θα μας οδηγήσει; Διότι ακούγεται πολύ συχνά γύρω μας ο λόγος: «Εγώ φέρθηκα έξυπνα». Και, εν τέλει, αν κάποιος ισχυρίζεται πως είναι «έξυπνος», δεν αντιλαμβάνεται πως κάποιοι άλλοι πιθανόν να είναι «εξυπνότεροι» και ο διάβολος, μετά πάσης βεβαιότητας, μυριάκις «εξυπνότερος» από όλους; Ποια και τι είδους εξυπνάδα εννοεί ο καθένας;

Μήπως σήμερα έχει ανάγκη ο λαός του Θεού από κάποιο πνευματικό εγερτήριο ανάκρουσμα, για «να ανοίξει τα μάτια του», αυτά τα μάτια που εννοεί το Ευαγγέλιο, «να εγερθεί από τον ύπνο», να βρει τον εαυτό του και κυρίως το βασικό νόημα της

ζωής του;

Ανέκαθεν ο άνθρωπος από τη φύση του είχε ανάγκη να καταφεύγει ως δημιουργήμα στην αγκαλιά του Θεού, του Δημιουργού του. Αν αυτό συνέβαινε στο διάβα των αιώνων, όπως και συνέβαινε, σήμερα αυτή η ανάγκη προβάλλει κυριολεκτικά απόλυτη. Μονόδρομος. Διότι, μέσα στην παραζάλη της γενικής αποστασίας, έχει χαθεί κάθε έρεισμα, κάθε αποκούμπι, στο οποίο θα μπορούσε να εμπιστευτεί ο άνθρωπος την ψυχοσωματική του ασφάλεια και γαλήνη. Να νοιώσει η καρδιά του και να πιστέψει πως βρήκε τη ζητούμενη πληρότητα και να κραυγάσει «ψυχή τε και σώματι» πως είναι βέβαιος γι' αυτό που ζητούσε και του έλειπε.

Οι πλείστοι των ανθρώπων, των βαφτισμένων Χριστιανών, βρίσκονται σε κατάσταση πανικού. Φοβούνται, χωρίς να δύνανται να αντιληφθούν το γιατί. Τρέμει η ψυχούλα τους. Ζουν μέσα στον κόσμο, ανάμεσα στο πλήθος των συνανθρώπων τους και φοβούνται τον κόσμο! Αισθάνονται ανασφάλεια για την κάθε στιγμή της ζωής τους. Νοιώθουν εκτεθειμένοι, απροστάτευτοι. Τι θλιβερό κατάντημα! Δεν εμπιστεύονται κανέναν- και γιατί να εμπιστευτούν, με τα όσα συμβαίνουν γύρω μας; Τρέχουν από εδώ κι από κει, να αδράξουν την ελπίδα, το κάτι άλλο, που γεμίζει την καρδιά, αλλά επιστρέφουν χωρίς «δώρα», χωρίς χορτασιά, θυμίζοντας το λαϊκό άσμα: «διψάσαμε το μεσημέρι, μα το νερό γλυφό» και: «πήραμε τη ζωή μας λάθος κι αλλάξαμε ζωή».

Το ερώτημα όμως είναι: «Ποιο θεωρείται λάθος» και «Ποια αλλαγή»;

Ελπίζουμε και πάλι ελπίζουμε, αλλά κινούμενοι πάντοτε με λάθος προσορισμό και μένοντας σε ένα ηχηρό «Όχι». Πεισματωδώς όχι, προς το Χριστό και την αγία του Εκκλησία. Παντού αλλού ναι, αλλά εκεί όχι. Τόσο βαθύ είναι το απόστημα. Τόση η αποξένωση. Είμαστε άρρωστοι και δεν θέλουμε το νοσοκομείο. Τα χειρουργικά εργαλεία του λόγου του Θεού και των αγίων δεν μπορούν να αγγίξουν το μικρόβιο που εμφωλεύει στις καρδιές. Κλειστά τα αυτιά του σώματος και της καρδιάς. Η φωνή της συνείδησης πνιγμένη και οδηγημένη στο παρά φύση, στην άβυσσο, στο αδιέξοδο. Η ψυχική πώρωση οξεία. Αφοπλισμένος και αιχμαλωτισμένος ψυχικά ο αδούλωτος στα ιστορικά δεδομένα Έλληνας.

Υπάρχει άμεση ανάγκη για **θεραπεία**. Θεραπεία στο νοσοκομείο της αγάπης του Χριστού. Στην Εκκλησία Του, όπου υπάρχουν οι γιατροί, τα μηχανήματα και τα φάρμακα. Οι πνευματικοί οδηγοί, τα Μυστήρια της Εκκλησίας, η λατρεία, η άσκηση, η προσευχή και ό,τι άλλο συνεπικουρεί στη μετάνοια και στη σωτηρία της ψυχής.

Ο απόστολος Παύλος γράφει στους Εφεσίους: «διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός». (Εφ. 5, 14). Ο στίχος αυτός είναι αντιπροσωπευτικό κάλεσμα της εποχής για τους Έλληνες. Διότι καλεί, απευθυνόμενος σ' αυτούς που κοιμούνται, να σηκωθούν, να ξυπνήσουν και σ' αυτούς που ζουν ωσεί νεκροί, να αναστηθούν. Και σ' αυτήν την πνευματική

κατάσταση βρισκόμαστε οι Έλληνες.

Ο Ωριγένης ερμηνεύει: «Έγερση είναι η επάνοδος από την κακία στην αρετή». Και ο άγιος Χρυσόστομος: «Επίσης καθεύδοντα (δηλαδή κοιμώμενο) και νεκρό ονομάζει (ο Παύλος) και αυτόν που ζει στην αμαρτία. Διότι αποπνέει δυσωδία, όπως ο νεκρός και είναι άπραγος, όπως αυτός που κοιμάται και τίποτε δεν βλέπει, όπως εκείνος, αλλά ονειρεύεται και φαντάζεται».

Ιδού πάλι ο ευαγγελικός λόγος, ο οποίος εγγυάται τη **λύση** και την απαγκίστρωση από τον πνευματικό ύπνο και την αμαρτία:

«Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἢ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας». (Ρωμ. 13, 11-14)

«Αυτά να κάνετε, περισσότερο δε, καθόσον γνωρίζετε σε τι καιρό ζούμε. Ότι είναι πλέον ώρα να ξυπνήσετε από τον ύπνο, διότι τώρα είναι πιο κοντά σ' εμάς η σωτηρία παρά τότε που πιστέψατε. Η νύχτα προχώρησε, η μέρα πλησίασε. Ας πετάξουμε λοιπόν τα έργα του σκότους και ας οπλιστούμε με τα όπλα του φωτός. Ας είναι η συμπεριφορά μας σεμνή, όπως όταν είναι ημέρα, όχι συμπόσια και μεθύσια, όχι ακολασίες και ασέλγειες, όχι έριδες και ζηλοτυπίες, αλλά ενδυθείτε τον Κύριο Ιησού Χριστό και μη φροντίζετε για τη σάρκα, για να ικανοποιήσετε τις επιθυμίες σας».

«Νύχτα αποκαλεί την παρούσα ζωή, επειδή είναι διασκορπισμένη παντού η αμαρτία και επειδή μοιάζει με όνειρο και φαντασία και μπορεί να μας ξεγελάσει», ερμηνεύει ο Ζιγαβηνός, ενώ «ημέρα την μέλλουσα ζωή για τη λαμπρότητά της και για το ότι θα αποκαλυφθούν τα κεκρυμμένα». Ημέρα λαμπρή, βέβαια, είναι και η καινούρια ζωή, στον παρόντα βίο, όταν η ψυχή μετανοήσει και επιστρέψει αγωνιζόμενη στο δρόμο του Θεού.

Ο άγιος Χρυσόστομος λέει: «Να ξεντυθούμε τις φαντασίες, να απαλλαγούμε από τα όνειρα του παρόντος βίου και να αποθέσουμε, να εγκαταλείψουμε το βαθύ ύπνο». Επίσης, «να ντυθούμε όπως τα ρούχα μας έτσι και την αρετή».

Να μην συμβαδίζουμε με τα πάθη που αναφέρει. «Απεκδυόμενοι» αυτά, οδηγούμαστε στην ευσχημοσύνη. Στην ευπρέπεια, στην κοσμιότητα, στην ψυχική αταραξία, στην πλήρη αξιοπρέπεια. Δεν αρκεί να τα αφήσουμε, αλλά να ντυθούμε το Χριστό. Και «ένδυση αυτού σημαίνει να ζούμε μέσα σ' αυτόν και μέσα σ' εμάς να φαίνεται η δική του παρουσία. Αυτό δε πετυχαίνεται, όταν παραμένουμε στο θέλημά του και μέσα μας φαίνονται χαρακτηριστικά δικά του και ομοιότητες», γράφει ο Ζιγαβηνός.

Και μια λεπτομέρεια. Λέγοντας «καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπιθυμίας», σχολιάζει ο ἅγιος Χρυσόστομος: «Δεν μας εμποδίζει να προνοούμε για την φροντίδα του σώματος, αλλά από τις αμαρτωλές επιθυμίες». Και ο Θεοδώρητος: «Δεν απαγόρευσε την επιμέλεια του σώματος, αλλά έβγαλε έξω την τρυφή και την ακράτεια στην αμαρτία».

Να η έννοια της λέξης «έξυπνος»: «ἔγειρε ὁ καθεύδων», με την υπόσχεση: «καὶ ἐπιφάσει σοι ὁ Χριστός» και: «ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι», πάλι με την επιβεβαίωση: «νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία».

Κατά συνέπεια έξ-υπνος είναι ο άνθρωπος που αναθέτει τελείως τον εαυτό του στα χέρια του Θεού. Εξ-υπνάει, έρχεται στον εαυτό του, αναγνωρίζει την αναξιοότητα και την αμαρτωλότητά του και τρέχει στο πετραχήλι, να την καταθέσει. Θα μπορούσαμε δε να πούμε πως: Αληθινά «έξυπνος» είναι ο ἅγιος.

Δεν μας μένει παρά να κάνουμε ο καθένας στον εαυτό του ένα «τεστ εξυπνάδας», έχοντας ως οδηγό ερωτήσεων τις εντολές του Ευαγγελίου και τη ζωή των αγίων, για να δούμε πόσο «έξυπνοι» είμαστε. Αν και πόσο πρέπει «να ανοίξουμε τα μάτια μας», να κινηθούμε, και να συναρμοστούμε με το θέλημα του Θεού, για να μπούμε στο δρόμο της ελευθερίας του.

(Βοηθήματα: Υπομνήματα εις την Καινήν Διαθήκην, Π. Τρεμπέλα)

Κιλκίς, 30-1-2016